

به نام خدا

تحلیل سیاسی هفته (۳۸) اختلاف کاخ سفید و کنگره درباره تشدید تحریم‌ها و نقش رژیم صهیونیستی

مقدمه

طی روزهای اخیر موضوع رایزنی مقامات دولتی آمریکا با اعضای کنگره این کشور جهت احتراز از تشدید تحریم‌ها علیه جمهوری اسلامی ایران در زمره مهمترین اخبار در سطح جهان بوده است. مواضع دو طرف در این خصوص به گونه‌ای است که برخی کارشناسان و ناظران سیاسی از موضوع تحریم‌های ایران به‌عنوان چالشی جدید در روابط دولت و کنگره آمریکا یاد می‌کنند و معتقدند که این چالش از ظرفیت لازم برای تشدید شکاف درون حاکمیتی در آمریکا برخوردار است. در عین حال بسیاری از کارشناسان مواضع سختگیرانه کنگره درخصوص این موضوع را بیش از هر چیز به تأثیرپذیری آن از فشار لابی صهیونیستی در کنگره نسبت می‌دهند. این تحلیل به‌طور مختصر به بررسی اختلاف مذکور پرداخته و نقش رژیم صهیونیستی در این مجادله را تشریح می‌کند.

موضع دولت

طبق گزارش‌های منتشر شده، مقامات کاخ سفید به‌ویژه پس از برگزاری اجلاس ژنو ۲، به نمایندگان کنگره هشدار داده‌اند که با تصویب تحریم‌های جدید، گفتگوهای دیپلماتیک برای حل مناقشه هسته‌ای با جمهوری اسلامی ایران بی‌اثر می‌شود. در همین رابطه سخنگوی کاخ سفید تأکید کرده است که مردم آمریکا خواهان یک «راه حل مسالمت‌آمیز» برای حل مسئله هسته‌ای ایران هستند. جان کری وزیر امور خارجه آمریکا نیز به نمایندگان کنگره هشدار داده است که با تصویب مجازات‌های جدید علیه ایران مانع پیشرفت مذاکرات هسته‌ای نشوند. وی تصویب تحریم‌های جدید علیه ایران را در شرایط کنونی «نادرست» خوانده و در دیدار با اعضای کمیته مالی سنا که نقش مهمی در تصویب تحریم‌ها دارند از آنها خواسته است که تصمیم‌گیری در مورد تصویب تحریم‌های جدید علیه ایران را به تعویق بیندازند. به‌طور کلی به‌نظر می‌رسد که دولت اوپاما تلاش دارد تا از طریق رسیدن به توافقی جامع با ایران در حوزه هسته‌ای، امتیاز حل و فصل این موضوع را به نام خود تمام کند تا بدین وسیله هم در عرصه رقابت‌های داخلی قدرت مانور بیشتری داشته باشد و هم در عرصه بین‌المللی، ایالات متحده را از مشکلی خود ساخته به نام چالش هسته‌ای ایران رها سازد. ازسوی دیگر دولت اوپاما شرایط کنونی را فرصتی مناسب و تاریخی برای حل موضوع می‌داند و از این‌رو از کنگره می‌خواهد تا از طریق تصویب تحریم‌های جدید مانع از بهره‌مندی از این فرصت نشود.

موضع کنگره

اعضای کنگره آمریکا تحت فشار سازمان یافته و شدیدی ازسوی لابی‌های یهودی برای تشدید تحریم‌های جدید علیه ایران هستند. آنها در عین حال ادعا می‌کنند که نگران دادن امتیاز ازسوی دولت اوپاما به ایران در روند مذاکرات هسته‌ای هستند. این قانونگذاران می‌کوشند با سخت‌تر کردن تحریم‌ها به‌عنوان اقدامی پیشگیرانه از این موضوع ممانعت به‌عمل آورند. این در حالیست که به گفته برخی دیپلمات‌ها احتمال توافق با ایران در جریان مذاکرات ژنو ۳ بسیار بالاست. البته بدبینی قانونگذاران آمریکایی به بهبود روابط میان تهران و قدرت‌های جهانی به گونه‌ای است که به گفته برخی از آنها نظیر سناتور باب مندز، رئیس دمکرات کمیته روابط خارجی سنا، این کمیته در هفته جاری تحریم‌ها علیه ایران را تشدید خواهد کرد تا فشار بر ایران همزمان با انجام مذاکرات باقی بماند.

طبق برخی گزارش‌ها پس از بی‌نتیجه ماندن گفتگوهای هسته‌ای در ژنو شماری از نمایندگان کنگره از هر دو حزب دمکرات و جمهوریخواه نسبت به آنچه نرمش احتمالی آمریکا در برابر ایران خوانده شده ابراز نگرانی کرده‌اند. اعضای کمیته مالی سنا در عین حال اعلام آمادگی کردند که تشدید تحریم‌ها را به تعویق بیاورند، اما تصمیم‌گیری در این مورد را منوط به شنیدن گزارش جان کری از نتایج گفتگوهای اخیر در ژنو کردند.

نقش رژیم صهیونیستی

به‌طور کلی می‌توان از نقش لابی صهیونیستی به‌عنوان مهمترین عامل ترغیب و تحریک کنگره آمریکا به پافشاری بر سیاست تشدید تحریم‌های ایران یاد کرد. مراکز و منابع صهیونیستی در روزهای اخیر تلاش کرده‌اند تا با ارائه اطلاعات مختلف به اعضای کنگره آنها را نسبت به مؤثر بودن تحریم‌ها و ضرورت تشدید آن متقاعد سازند.

ازسوی دیگر در پی تمایل ایران و کشورهای گروه ۵+۱ برای انعقاد توافقنامه هسته‌ای، رژیم صهیونیستی تلاش زیادی برای ممانعت از آن انجام داده است. در همین راستا آنها چنین توافقنامه‌ای را یک «خطای تاریخی» خوانده و با لابی‌گری در کنگره آمریکا قصد دارند تا مانع امضای چنین توافقی شوند.

در همین راستا مقامات صهیونیستی تلاش می‌کنند تا اعضای کنگره را نسبت به پیامدهای توافق هسته‌ای با ایران بدبین سازند. بر این اساس وزیر اطلاعات اسرائیل تأکید می‌کند که وعده‌های غرب به ایران باعث لغو بخشی از تحریم‌ها خواهد شد. او معتقد است که این اقدام تا ۴۰ میلیارد دلار به اقتصاد ایران کمک خواهد کرد. وزیر اطلاعات اسرائیل معتقد است که این بسته نه تنها به اقتصاد ایران کمک هنگفتی خواهد کرد، بلکه کاربرد سایر تحریم‌ها علیه این کشور را نیز تضعیف خواهد کرد.

نفتالی بنت، وزیر اقتصاد اسرائیل نیز اعلام کرده بود که تا پیش از نشست بعدی میان ایران و گروه ۵+۱ در ۲۹ آبان‌ماه، با اعضای کنگره آمریکا کارزاری را علیه این توافق به راه خواهد انداخت. وی که رهبر حزب نزدیک به شهرک‌نشینان، موسوم به «خانه یهودی» است، به همین منظور روز سه‌شنبه ۲۱ آبان‌ماه (۱۲ نوامبر) راهی واشنگتن شد. بنت می‌گوید، اختلاف‌نظرهایی میان اسرائیل و دولت باراک اوباما وجود دارد. از این رو وی قصد دارد در سفرش به واشنگتن شخصاً با دها تن از اعضای کنگره این نکته را در میان بگذارد که در صورت نرمش در قبال ایران «امنیت اسرائیل» به مخاطره خواهد افتاد. این لابی‌ها و رایزنی‌ها ازسوی مقامات و عوامل رژیم صهیونیستی نقش مهمی در تشدید مجادله اخیر میان کنگره و دولت آمریکا در مورد تحریم‌های ایران داشته است.

ارزیابی و تحلیل

ادامه چالش و مباحثات بین کاخ سفید و کنگره بر سر تشدید تحریم‌ها و اقدامات منفی رژیم صهیونیستی علیه ایران از چند زاویه قابل بررسی است:

۱. دولت اوباما در این مقطع زمانی بیشتر به‌دنبال توافقی با ایران در مذاکرات آتی ژنو است. البته توافقی که متضمن ایفای خواسته‌های حداکثری آمریکا از ایران به‌ویژه تعلیق فعالیت‌های هسته‌ای و ازجمله غنی‌سازی باشد. لذا در مقطع کنونی برای داشتن موضعی مشترک با بقیه اعضای ۵+۱ خواهان گرفتن ژستی آشتی‌جویانه است و طبیعتاً این مسئله با ارائه لایحه‌ای که خواهان تشدید تحریم‌ها علیه ایران باشد سازگاری ندارد.

۲. با وجود این موضع کاخ سفید، به‌نظر می‌رسد که کنگره آمریکا اصطلاحاً راه خود را می‌رود. مسیری که کنگره تاکنون در برخورد با مسئله هسته‌ای ایران طی کرده به‌طور کلی مسیر تشدید فشارها با هدف تسلیم ایران به خواسته‌های ناعادلانه آمریکا بوده است. در ادامه همین مسیر شاهد آن هستیم که حتی در مقطع کنونی نیز، قانونگذاران آمریکایی به‌ویژه در سنا به‌دنبال تصویب لوایحی با هدف تشدید تحریم‌های ایران به‌ویژه در زمینه انرژی هستند.

۳. نکته مهم آن است که رژیم صهیونیستی و در وهله بعد لابی‌های صهیونیستی به‌ویژه آپیک مدام در حال رایزنی با مقامات و قانونگذاران آمریکایی هستند تا از دیدگاه خود، استراتژی مؤثر علیه ایران، یعنی «تشدید و گسترش تحریم‌ها»، تضعیف نشده و یا کاستی نپذیرد.

۴. با این همه، در شرایط کنونی اظهارات باراک اوباما رئیس‌جمهور آمریکا که دلیل رضایت ایران به مذاکره با گروه ۵+۱ را صرفاً ناشی از فشار تحریم‌ها تلقی کرده است، در واقع مبین موضع غربی‌ها به‌ویژه آمریکا در مذاکرات آتی خواهد بود. می‌توان پیش‌بینی کرد که غرب خواهان امتیازات زیاد از ایران است و حتی‌المقدور سعی می‌کند امتیاز قابل توجهی به ایران ندهد. اوباما تأکید کرده که حداکثر امتیازی که به ایران داده خواهد شد کاهش برخی تحریم‌هاست که آن هم منوط به ایفای تعهدات از جانب تهران است و در واقع این کاهش تحریم‌ها موقتی و برگشت‌پذیر نیز خواهد بود. با این حال تردیدی نیست که حل مسئله هسته‌ای ایران بیش از هر چیز نیازمند اصلاح رفتار گذشته غرب و به‌ویژه آمریکا و احترام به حقوق هسته‌ای کشورمان از جمله حق غنی‌سازی است. کنگره و دولت آمریکا تنها در صورت اتخاذ چنین سیاستی قادر به تسهیل مسیر حل‌وفصل موضوع هسته‌ای ایران هستند. عدم تغییر رفتار آنها، البته تأثیری در واقعیت انکارناپذیر تبدیل ایران به یک قدرت هسته‌ای نخواهد داشت.